

**A Magyar Tudományos Akadémia elnökének
2/2020. (I. 16.) sz. határozata**

**a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések
tilalmának való megfeleléség vizsgálatának szabályairól**

A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 14. §-ában, valamint a Magyar Tudományos Akadémia 32/2009. (VI. 23.) sz. állásfoglalásában biztosított jogkörben eljárva a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfeleléség vizsgálata szabályait a következők szerint határozom meg.

I. §

A határozat hatálya

- (1) A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 41/A. § (1) bekezdése szerint sajtótermék és média-szolgáltatás elnevezésében, illetve címében nem szerepelhet
- a) olyan személy neve, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában vezető szerepet töltött be, vagy
 - b) olyan kifejezés vagy olyan szervezet neve, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerrel közvetlenül összefüggésbe hozható.

Az Mttv. 41/A. § (2) bekezdése alapján a nyilvántartásba vételi eljárás során a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala vizsgálja az Mttv. 41/A. § (1) bekezdésben foglalt feltételek teljesülését. A nyilvántartásba vételi eljárás során a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala – nyilvántartásba vételi eljárással összefüggő bírósági eljárás során a bíróság – kétség esetén köteles beszerezni a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalását.

- (2) A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (a továbbiakban: Cnyt.) 36. §-a (4a) bekezdése alapján a törvény hatálya alá tartozó szervezet elnevezésében nem szerepelhet
- a) olyan személy neve, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában vezető szerepet töltött be, vagy
 - b) olyan kifejezés vagy olyan szervezet neve, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerrel közvetlenül összefüggésbe hozható.

Az Cnytv. 36. § (4b) bekezdése alapján a bíróság eljárása során vizsgálja a szervezet elnevezésének az Cnytv. 36. § (4a) bekezdésben foglaltaknak való megfelelését, és *kétség esetén* köteles beszerezni a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalását.

- (3) A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 14. § (2) bekezdése szerint az Ötv. 13. § (1) bekezdés 3. pontjában meghatározott közterület, illetve közintézmény nem viselheti
- a) olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vett, vagy
 - b) olyan kifejezést vagy olyan szervezet nevét, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utal.

Az Ötv. 14. § (3) bekezdése alapján, ha a helyi önkormányzat döntése során kétség merül fel a tekintetben, hogy a közterület neve megfelel-e az Ötv. 14. § (2) bekezdésnek, arról beszerzi a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalását.

- (4) E határozat hatálya – az (1) – (3) bekezdés szerinti körben – az Mttv., az Cnytv. és az Ötv. hatálya alá tartozó jogalanyokra, illetve az ezek képviselőitében eljáró személyekre, valamint az MTA Filozófiai és Történettudományok Osztályára és a Magyar Tudományos Akadémia Titkárságára terjed ki.

2. §

A kérelem előterjesztésének formai szabályai

- (1) A XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfeleléség vizsgálata iránti megkeresést (a továbbiakban: kérelem) írásban, a jelen § szerinti formában és 3. § szerinti tartalommal a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: Akadémia, MTA) elnökének címezve kell benyújtani a jelen határozat 1. § (1) – (3) bekezdéseiben meghatározott szerveknek. A kérelmet az Akadémia a jelen határozat 4. §-ában meghatározottak szerint bírálja el.
- (2) Amennyiben a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfeleléség vizsgálata iránti kérelmet nem a jelen határozat 1. § (1) – (3) bekezdéseiben hivatkozott jogszabályokban meghatározott szervek terjesztik elő az Akadémiánál, az Akadémia (illetékes titkársági szervezeti egysége) a kérelmet – érdemi vizsgálat és intézkedés nélkül –, az annak beérkezésétől számított 15 munkanapon belül visszaküldi a kérelmezőnek, egyidejűleg tájékoztatva őt az érdemi vizsgálat és intézkedés mellőzésének okáról.

Az Akadémia – az e) pontban foglalt kivétellel a kérelem előterjesztőjének értesítése mellett – további intézkedés nélkül mellőzi a kérelem érdemi vizsgálatát akkor is, ha:

- a) a kérelem vizsgálata nem a jelen határozat 1. § (1) – (3) bekezdéseiben meghatározott egyedi eljárásokhoz szükséges,
- b) a jelen határozat 1. § (1) – (3) bekezdéseiben hivatkozott jogszabályok szerint hatáskörrel rendelkező szervek a kérelem szerinti elnevezés viselését – az Akadémia megkeresése nélkül vagy az Akadémia véleményére is figyelemmel hozott döntéssel

- már elutasították, vagy a névviselés engedélyezését megalapozó eljárásukat megszüntették,
- c) a kérelmező beadványát rosszhiszeműen terjesztette elő, vagy az ügyben rosszhiszeműen jár el. Jelen határozat értelmében rosszhiszemű ügyvitelnek minősül különösen, ha a jelen határozat szerinti eljárás során a kérelmező
 - az 1. § (1) – (3) bekezdései szerinti vagy az ügyben eljáró más szervet, illetve az Akadémiát megtévesztette, így különösen valótlan tény vagy információt közölt, az ügy szempontjából releváns tény vagy információt elhallgatott,
 - a döntéshozatalt indokolatlanul késleltette,
- d) az Akadémia ugyanabban az eljárásban már nyilatkozott a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfeleléséről,
- e) a kérelmet névtelenül vagy beazonosításra egyébként alkalmatlan módon terjesztették elő,
- f) a kérelmező a 3. § (1) bekezdésében jelzett adatokat egyáltalán nem, vagy hiánypótlási megkeresés ellenére is hiányosan szolgáltatja.

Amennyiben a kérelemből nem állapítható meg a kérelem előterjesztésére a vonatkozó jogszabály alapján jogosult szerv, vagy a szerv illetékessége, az Akadémia erről a tényről – a kérelem érdemi vizsgálata és további intézkedés nélkül – értesíti az előterjesztőt.

- (3) A (2) bekezdés a) pontja szerinti, az egyedi eljáráshoz kapcsolódás tényét a kérelmet előterjesztő köteles igazolni. A (2) bekezdés b) pontja szerinti elutasító döntésről, továbbá az e) pont szerinti korábbi döntésről a kérelmet előterjesztő köteles az Akadémiát tájékoztatni; a tájékoztatás elmaradása a (2) bekezdés c) pontja szerinti kérelmezői rosszhiszeműségnek minősül.

3. § A kérelem tartalmi követelményei

- (1) A 2. § (1) bekezdés szerinti kérelemben elsődlegesen meg kell jelölni
- a) a vizsgálandó természetes személy nevét (családi és utónevét), aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában a jelen határozat 1. § (1) – (3) bekezdéseiben hivatkozott jogszabályok szerinti körben részt vehetett és a vonatkozó jogszabályoknak való megfelelésének megítélése kétséges vagy
 - b) azt a kifejezést vagy szervezet nevét, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerekkel a jelen határozat 1. § (1) – (3) bekezdéseiben hivatkozott jogszabályok szerinti körben összefüggésbe hozható, és a vonatkozó jogszabályoknak való megfelelésének megítélése kétséges vagy
 - c) az a) pont szerinti körben a nem magyar természetes személy rövid életrajzát,
 - d) a b) pont szerinti körben a nem magyar szervezet alapításának és a kérelem előterjesztéséig terjedő működésének releváns történetét,
 - e) annak leírását, hogy mi indokolja a természetes név, a kifejezés vagy a szervezet nevének felvételét,
 - f) amennyiben élő személyt jelöl meg a kérelmező, az élő személy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt hozzájáruló nyilatkozatát a név felvételéhez.

- (2) Amennyiben a jelen határozat 1. § (1) – (3) bekezdésében megjelölt szervek az (1) bekezdés a) – f) pontjaiban meghatározott adatok valamelyikét nem vagy nem teljes körűen továbbítják az Akadémia részére, az Akadémia jogosult a kérelmezőt a hiányzó adatok pótlása érdekében közvetlenül megkeresni.

4. § A kérelem elbírálása

- (1) A 2. § (1) bekezdés szerinti kérelmekkel kapcsolatos adminisztratív feladatokat az Akadémia elnökének felhatalmazása alapján a Magyar Tudományos Akadémia Titkársága (a továbbiakban: MTA Titkársága) Jogi és Igazgatási Főosztálya látja el. A 2. § szerint beérkezett kérelmeket az Akadémia elnöke továbbítja az MTA Titkársága Jogi és Igazgatási Főosztályának.
- (2) Amennyiben a 2. § (1) bekezdés szerinti kérelem korábban elvégzett szakmai vizsgálati eredmények birtokában elbírálható, az MTA Titkársága Jogi és Igazgatási Főosztálya az MTA állásfoglalását kiadmányozza.
- (3) Korábbi állásfoglalás hiányában a Jogi és Igazgatási Főosztály a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfelelés tudományos (szakmai) vizsgálatára az Akadémia elnökének jelen határozata által felhatalmazott MTA Filozófiai és Történettudományok Osztályára továbbítja a 2. § (1) bekezdés szerinti kérelmet.
- (4) Az MTA Filozófiai és Történettudományok Osztálya a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfelelés tudományos (szakmai) vizsgálatát az MTA Titkársága Jogi és Igazgatási Főosztálya megkeresésének kézhezvételét követő 60 napon belül végzi el.
- (5) A 2. § (1) bekezdés szerinti kérelem elbírálására az MTA Filozófiai és Történettudományok Osztályának elnöke alkalmanként vagy általános jelleggel szakmai tanácsadó testületet hozhat létre vagy az Osztályon belül már működő tudományos bizottságot vehet igénybe.
- (6) Az általánostól eltérő, egyedinek ítélt esetekben az MTA Filozófiai és Történettudományok Osztálya elnökének kezdeményezésére az Akadémia elnöke felkéri az adott ügyben általa illetékesnek ítélt más tudományos osztályt (osztályokat) véleményezésre, egyidejűleg a felkérésről értesíti az MTA Titkárság Jogi és Igazgatási Főosztályát. A véleményezésre felkért tudományos osztály elnöke a felkérés átvételétől számított legkésőbb 60 napon belül írásban közli a tudományos osztály válaszát, és erről közvetlenül tájékoztatja az MTA Filozófiai és Történettudományok Osztályának elnökét. A meghosszabbodott ügyintézési határidőről az MTA Titkársága Jogi és Igazgatási Főosztályának vezetője a kérelmezőt írásban értesíti, egyidejűleg a Kommunikációs Főosztályt is tájékoztatja a tudományos osztály(ok)nak az eljárásba történő bevonásáról.

- (7) A XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfelelés tudományos (szakmai) vizsgálatát az alábbi szempontok szerint kell elvégezni. Vizsgálni kell, hogy a beérkező kérelemben szereplő személy
- összefüggésbe hozható-e XX. századi önkényuralmi politikai rendszerrel – ha igen, akkor melyik ez az önkényuralmi politikai rendszer,
 - ha megállapítható a fentiek szerinti kötődés, mely adatok, tények alapján állítható, hogy részt vett a megnevezett XX. századi önkényuralmi politikai rendszer megalapozásában, kiépítésében, illetve fenntartásában,
 - ha megállapítható, hogy a kérelemben szereplő személy részt vett a megnevezett XX. századi önkényuralmi politikai rendszer megalapozásában, kiépítésében, illetve fenntartásában, mely adatok, tények alapján állítható, hogy ezekben a tevékenységekben vezető szerepet töltött be.
- (8) Amennyiben a kérelemben kifejezés vagy szervezet neve szerepel, vizsgálni kell, hogy
- a kifejezés vagy a szervezet összefüggésbe hozható-e XX. századi önkényuralmi politikai rendszerrel – ha igen, akkor melyik ez a politikai rendszer,
 - ha megállapítható a fentiek szerint kötődés, mely adatok, tények alapján állítható, hogy a kifejezés a megnevezett XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utal.
- (9) A XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfelelés tudományos (szakmai) vizsgálatának eredményét úgy kell megfogalmazni, hogy az támpontokat adjon az állásfoglalást kérő számára az elnevezéssel kapcsolatos döntésben.
- (10) A XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfelelés tudományos (szakmai) vizsgálatának eredményéről az MTA Filozófiai és Történettudományok Osztályának elnöke az Akadémia elnökét írásban tájékoztatja. Az Akadémia elnöke a szakmai véleményt az MTA Titkársága Jogi és Igazgatási Főosztályának továbbítja ügyintézésre.
- (11) Amennyiben az MTA Titkársága Jogi és Igazgatási Főosztályán az állásfoglalás kiadmányozhatóságának tekintetében kétség merül fel és ezzel az Akadémia elnöke is egyetért, úgy az MTA Titkársága Jogi és Igazgatási Főosztálya a kiadmányozhatóság akadályának megjelölésével az állásfoglalást az akadály megszüntetésének céljából visszaküldi az MTA Filozófiai és Történettudományok Osztályára. Az MTA Filozófiai és Történettudományok Osztálya az állásfoglalás kiadmányozhatóságának akadályát 60 napon belül elhárítja és állásfoglalását a (10) bekezdés szerint megküldi az Akadémia elnökének. A meghosszabbodott ügyintézési határidőről az MTA Titkársága Jogi és Igazgatási Főosztályának vezetője a kérelmezőt írásban értesíti.
- (12) A XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezés tilalmának való megfelelés vizsgálatának eredményét a (7) – (8) bekezdésben meghatározott döntési folyamat során kialakított tudományos (szakmai) vélemény alapján az MTA Titkársága Jogi és Igazgatási Főosztályának vezetője kiadmányozza.

- (13) A jelen határozat 2. § (2) bekezdésében, valamint (2) bekezdés *a) – f)* pontjaiban meghatározott esetekben az MTA Titkárság Jogi és Igazgatási Főosztálya állapítja meg az érdemi vizsgálat és külön intézkedés mellőzését.
- (14) Az Akadémia és az Akadémia Titkárságának belső, egymás közötti eljárásában az elektronikus levelezés írásbeli eljárásként elfogadott.
- (15) A 4. § (4), (6), valamint (11) bekezdésében meghatározott határidők az eljáró tudományos osztály akadályoztatása esetén vagy más indokolt esetben további 30 nappal meghosszabbodnak. A határidő meghosszabbodásáról az MTA Titkársága Jogi és Igazgatási Főosztálya a kérelmezőt írásban értesíti.

5. § Záró rendelkezések

- (1) Jelen határozat 2020. február 1-jén lép hatályba azzal, hogy egyidejűleg a Magyar Tudományos Akadémia elnökének 19/2015. (X. 15.) számú, a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfelelés vizsgálatára szabályairól szóló határozata hatályát veszti. A határozatot a hatályba lépését megelőzően az Akadémia honlapján az „Akadémiai szabályozások” menüpont alatt kell kihirdetni.
- (2) A jelen határozat hatályba lépésének időpontjában folyamatban lévő ügyekben az ezen határozatban foglaltak szerint kell eljárni.
- (3) Jelen határozatot az Akadémiai Értesítőben, továbbá az információs önrendelkezési jogról és az információs szabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény rendelkezéseinek megfelelően az Akadémia honlapján kell közzétenni.

Budapest, 2020. január 16.

Lovász László
